

Lasot S. Heivudas “Kaktusu”, es pēkšņi pieķēru sevi skaļi smejamies par Sūzanas adatāno raksturu. Brīnišķīga varone!

Riza Viterspūna

Viena no smieklīgākajām un jaukākajām grāmatām, kuru esam pēdējā laikā lasījuši.

Richard & Judy Book Club

Lielisks un humorpilns romāns par nebūt ne perfekto, visu kontrolējošo un vienlaikus ārkārtīgi piemīlīgo Sūzānu, kura, iesaistījies ģimenes strīdā ar savu neprātīgo brāli, arī pati dodas personīgās izaugsmes ceļojumā.

The Lady

Jaunais iedvesmojošo un dzīvi apliecinošo grāmatu trends daiļliteratūrā turpina savu uzvaras ceļu ar tādiem darbiem kā Sāras Heivudas romāns “Kaktuss”. Veiksme un lasītāju mīlestība ir garantēta!

The Bookseller

Autore radījusi apburošu tēlu kopumu, lai izmānītu savu galveno varoni Sūzānu no viņas pašas izveidotās emocionāli noslēgtās vides... Sirsnīgs, asprātīgs tādas sievietes portrets, kurai beidzot izdodas izveidot ģimeni, kādu viņa ir pelnījusi.

Kirkus Review

S A R A H H A Y W O O D

the
cactus

S Ā R A H E I V U D A

Kaktuss

No angļu valodas tulkojusi
Maija Opse

821.111-31
He 160

Sarah Haywood
THE CACTUS

Copyright © Sarah Haywood, 2018
First published in Great Britain in 2018 by Two Roads, an imprint of John Murray
Cover illustration © Verónica Grech
Author photo by Rebecca Thomas © Hodder & Stoughton

Saimonam, Gabrielam un Fēliksam

Sāra Heivuda
KAKTUSS

Apgāda Zvaigzne ABC vadītāja VIJA KILBLOKA
Projekta vadītāja *Una Orinska*
Redaktore *Ilona Ancāne*
Korektores *Jana Boikova, Ilona Burka*
Mākslinieciskā redaktore *Inguna Kļava Švanka*
Vāka dizainu adaptējusi *Sanita Romančuka*
Maketētāja *Egija Bļinova*

Apgāds Zvaigzne ABC, SIA, K. Valdemāra ielā 6,
Rīgā, LV-1010. Red. nr. T-751.
Jelgavas tipogrāfija

Šis ir ar autortiesībām aizsargāts darbs. Darba reproducēšana vai jebkāda cita neatļauta izmantošana ir autortiesību pārkāpums. Par autortiesību pārkāpšanu ir paredzēta atbildība Krimināllikuma 148. pantā. Saskaņā ar Autortiesību likuma 69.¹ pantu persona ir arī mantiski atbildīga par visiem zaudējumiem un morālo kaitējumu, kuru tā radījusi ar autortiesību pārkāpšanu.

© Tulkojums latviešu valodā, Maija Opse, 2023
© Mākslinieciskais noformējums, literārā apdare,
izdevums latviešu valodā Apgāds Zvaigzne ABC, 2023
ISBN 978-9934-31-491-9

Augusts

1

Es neesmu sieviete, kura ilgi tur ļaunu prātu, domās pārcilā nēsaskaņas vai apšaubu citu cilvēku motīvus. Tieši tāpat es neizjūtu ne mazāko vajadzību par katru cenu uzvarēt ikvienā strīdā. Protams, kā jau visiem likumiem, arī šim apgalvojumam mēdz būt izņēmumi. Es nestāvēšu mierīgi malā, ja kāds cilvēks izmantos citu cilvēku, un tieši tas pats attiecas uz situācijām, kad kāds cenšas izmantot mani. Es darīšu visu iespējamo, lai uzvarētu taisnība. Tāpēc nav brīnums, ka notikumi, kuri risinājās šajā mēnesī, neatstāja man citu iespēju kā vien rīkoties, nekavējoties un izlēmīgi.

Par mūsu mātes nāvi man paziņoja brālis Edvards. Lai gan pulkstenis rādīja vēl tikai pieci trīsdesmit, es jau biju pamo dusies. Tikko biju likņājusī pār tualetes podu, prātodama, vai labāk izraisīt vemšanu vai arī pieciest nelabumu. Vemšana uz brīdi atvieglo sajūtas, bet tad nelabums drīz vien atgriežas, tāpēc, izvērtējusi plusus un minusus, nolēmu, ka pacietība tomēr būs labāka opcija. Kamēr raudzījos uz savu žultaino atspulgu, virtuvē atskanēja telefona zvans. Mans stacionārais telefons iezvanās tik reti, ka es uzreiz sapratu: tā noteikti ir kāda ārkārtas situācija, saistīta ar manu māti. Taču izrādījās, tā nebija ārkārtas situācija. Patiesībā nebija ne mazākā iemesla, kādēļ brālim

būtu bijis jāzvana man tādā rīta agrumā, ja vien viņš tīsuprāt negribēja mani pārsteigt nesagatavotu.

“Sūzija, tas esmu es, Eds. Gribu tev pavēstīt jaunumus, un tie nav labi. Tu varbūt labāk apsēdies.”

“Kas noticis?”

“Nezinu, kā lai to pasaku, Sūza. Baidos, ka...”

“Edvard, saņemies! Vai viņa ir slimnīcā?”

“Sūza, viņa ir beigta. Viņa šonakt nomira. Es atnācu mājās ap pulksten diviem; biju aizgājis pie viena čoma uz pāris alinjiem. Viņas guļamistabā joprojām dega gaisma, tāpēc es piekļāvēju un pabāzu galvu durvju spraugā. No tā, kā viņa bija sakņupusi, es uzreiz visu sapratu. Ģimenes ārste jau bija atnākusi. Plašs insults, viņa sacīja. Nespēju tam noticēt.”

Es noriju kamolu kaklā, apsēdos pie virtuves galda un izmantoju šo brīdi, lai ar plaukstas sānu saslaucītu uz galda izbirušās maizes drupačās čupiņā.

“Sūza... Sūza?”

“Viņai bija septiņdesmit astoņi gadi,” es pēc kāda brīža atgādināju brālim, “un viņa bija piedzīvojusi jau divus insultus. Nekā pārlietu negaidīta notikušajā nav.” Es mirkli vilcinājos. Apzinājos, ka man vajadzētu izteikt līdzjūtību, bet nez kādēļ šādi brālim veltīti vārdi neparko negribēja nākt man pār lūpām. “Taču es saprotu, ka tev droši vien nebija patīkami viņu atrast,” piebildu. “Piedod, bet man šobrīd nav laika ar tevi runāt, man jāgatavojas darbam. Es tev vēlāk piezvanīšu. Un, Edvard?”

“Jā, Sūza.”

“Lūdzu, nesauc mani par Sūzu.”

Nebiju gaidījusi, ka kļūšu par bāreni četrdesmit piecu gadu vecumā, vecumā, kad lielākajai daļai cilvēku joprojām vēl ir dzīvi abi vecāki, bet manai mātei un tēvam bija jau pāri trīsdesmit, kad es piedzimu, un tēvam piemita zināms netikums, kurš vēl

vairāk saīsināja viņa dzīvi. Pēdējos mātes dzīves gados es netikos ar viņu tik bieži, kā būtu vajadzējis. Esmu valsts ierēdne un strādāju ar projektiem (analizēju milzīgu daudzumu sarežģītu datu un gatavoju padziļinātus pārskatus par darbu norisi), un esmu atklājusi, ka tad, kad nepavadu bezgalīgas stundas, cīnīties ar milzu skaitļiem, es kā neprātīga joņoju, lai noturētos virs ūdens.

Vēl viens manu reto apmeklējumu iemesls bija tas, ka Edvards jau atkal dzīvoja pie mātes un mums ar viņu – maigi izsakoties – nesakrīt dzīves uztvere. Patiesībā mēs, cik vien iespējams, cenšamies izvairīties no satikšanās. Mans brālis ir tikai divus gadus jaunāks par mani, bet emocionālās un psiholoģiskās attīstības ziņā atpaliek vismaz par gadiem trīsdesmit. Viņa gadījumā tas nozīmē, ka viņš joprojām ir iestrēdzis pusaudža gados. Jāpiebilst – ne jau tāpēc, ka viņam būtu kāda medicīniski diagnosticēta garīga problēma, bet vienīgi tādēļ, ka viņš ir bezgala pašapmierināts vājas gribas cilvēciņš. Kamēr es smagi strādāju, lai izveidotu stabilu karjeru un droši iekārtotos dzīvē, Edvards mētājās pa bezjēdzīgiem darbiem, nenozīmīgām attiecībām un noplukušiem dzīvokļiem. Tāpēc nav jābrīnās, ka galu galā viņš, būdams vecumā pāri četrdesmit, rāpus atvilkās atpakaļ pie mammas.

Ir šokējoši uzzināt par tuva ģimenes locekļa nāvi pat tad, ja šis ģimenes loceklis ir bijis vecs un slims, tāpēc es sapratu, ka man nepieciešams mierīgi pasēdēt dažas minūtes un apkopot domas. Taču, tā kā es biju Londonā, bet mātes liķis atradās Birmingemā, nebija lielas jēgas to darīt. Tāpēc es nolēmu doties uz darbu un turpināt ierasto dzīvi vai vismaz turpināt dzīvot, cik vien ierasti iespējams, ņemot vērā nepārejošo slikto dūšu. Es negrasījos nevienam birojā stāstīt par mātes nāvi. Varēju iedomāties tās nopūtu un bezjēdzīgas rosīšanās orgijas, ciešos

apskāvienus un līdzjūtības izteikšanu saistībā ar cilvēka zaudējumu, kuru viņi ne reizi nav redzējuši un par kura eksistenci pat nezina. Tas galīgi nav manā stilā.

Izgājusi no metrostacijas netālu no biroja ēkas, es pēkšņi nokļuvu karstumā, kurš jau bija pieņēmis spēkā līdz tādai pakāpei, ka spēja izkausēt asfaltu pie metro ieejas. Troksnis un izplūdes gāzes no lēni rāpojošās satiksmes plūsmas kļuva intensīvākas, un spilgtā saules gaisma žilbināja acis. Sasniegusi nosacīto mieru un patvērumu pie sava galda, kas atradās klušākajā milzīgā atvērta tipa biroja stūrī, es ieslēdzu ventilatoru un pagriezu to tieši pret seju. Mazliet atguvusies, es, kā katru rītu mēdzu to darīt, apraudzīju kaktusus, kurus biju sarindojusi uz galda malas visā tā garumā. Novērtēju, vai nav parādījusies puve, vai kāds no tiem neizskatās apvītis vai izkaltis, ar mikstu otiņu notrausu putekļus, pārlicinājos, vai augsnē ir pareizais mitruma līmenis, un pagriezu savus lolojumus tā, lai tie būtu pakļauti vienmērīgai dienasgaismas iedarbībai. Kad tas bija izdarīts, es atvēru lietas materiālus. Cerēju, ka ņemšanās ar īpaši sarežģīto ziņojumu, kurš man nākamās nedēļas beigās jāiesniedz departamenta vadītājam, palīdzēs novērst uzmanību no šīrīta ziņām.

Iespējams, mans darbs nav pats aizraujošākais cilvēkam ar augstāko juridisko izglītību, bet mani tas apmierina. Lielākā daļa manu kursabiedru turpināja studijas, lai kļūtu par advokātiem, bet mani piesaistīja valsts darba stabilitāte: iepriekš paredzama, lai arī ne pati dāsnākā samaksa, pieņemama pensiju shēma un fakts, ka es nebūšu pakļauta vecāko partneru vai juridisko palātu vadītāju iegribām. Kaut arī šajā darbā nebija nepieciešams zinātniskais grāds un kaut arī neesmu apveltīta ar tādām zināšanām, kādas man būtu tad, ja es būtu ieguvusi profesionālo kvalifikāciju, manas plašās zināšanas par tiesību aktiem un ierēdniecību nenoliedzami noderēja reizēs, kad bija jāizskata kāda sūdzība.

Ja vien ne kolēģi, mans biroja darbs būtu gluži labi paciešams. Taču tajā dienā vēl vairāk nekā jebkad man bija jācīnās ar īgnumu un aizkaitinājumu. Piemēram, pulkstenis rādīja vēl tikko desmit trīsdesmit, kad līdz manam galdam atplūda smaka no ķīniešu ēdiena, ko viena no manām druknākajām kolēģēm mēdz sildīt mikroviļņu krāsnī mūsu mazmazītiņajā virtuvītē. Žults sakāpa kaklā, un, ja gribēju izvairīties no tūlītēja ārkārtas skrējiena uz tualeti, man nekavējoties vajadzēja iedzert pamatīgu auksta ūdens malku. Es devos pie ūdens dzesētāja, kur mani gaidīja pavisam nepatīkama tikšanās ar Tomu, veiklo un izmanīgo administratīvo asistentu, kurš mūsu kolektīvam bija pievienojies tikai nesen. Viņa krāšņajā bārdā joprojām varēja manīt brokastu bagetes atstātās pēdas. Viņam bija lemts kļūt par nākamo mana aizkaitinājuma avotu.

“Ei, Sūzan, tu esi īstā sieviete. Gribēju pateikt, ka esmu izveidojis mūsu biroja *Facebook* grupu, lai mums būtu vieglāk savākties krodziņu apmeklējumiem un mēs varētu apmainīties domām par biroja dzīvi. Atsūti man draudzības uzaicinājumu, un es pievienošu grupai arī tevi.”

“Tu šeit vēl nestrādā pārāk ilgi, vai ne?” es paspēju pajautāt, kamēr ūdens klunkšķēdams pildījās manā glāzē. “Šeit visi zina, ka es neesmu *Facebook*.”

“Oho! Tiešām? Bet kā tad tu sazinies ar cilvēkiem? Varbūt esi *Instagram* vai *WhatsApp*? Es varētu arī tur izveidot grupas.”

“Manis nav nekur. Man parasti nav grūti pacelt telefona klausuli vai aizsūtīt īsziņu.”

“Jā, tas der, ja, piemēram, gribi sazināties ar mammu vai tamlīdzīgi, bet kā tad tu sazinies ar visiem vecajiem draugiem no skolas un universitātes? Kā tu organizē savu sociālo dzīvi?”

Man nebija noskaņojuma risināt šādas sarunas. Nezin kādēļ, man sūrstēja acis – varbūt no spilgtā apgaismojuma. Es aši paskaidroju, ka man nav ne mazākās vēlšanās uzturēt attiecības ar cilvēkiem, ar kuriem biju neilgi saistīta pirms daudziem

gadiem, un ka es cenšos dzīvot pavisam vienkāršu dzīvi. Ja viņš patiešām vēlas mani informēt par biroja kopā sanāksnām vai kādiem citiem svarīgiem darba jautājumiem, man var atsūtīt e-pastu. Es būtu varējusi arī ierosināt, lai viņš noiet tos piecpadsmiit soļus no sava darba galda līdz manējam, bet man nepavisam negribējās viņu mudināt darīt kaut ko tādu.

Uzreiz pēc pulksten vieniem, kad smērēju sviestu uz baltmaizes šķēles, cerot, ka varēšu to apēst, un kārtējo reizi centos apkopot savas domas, mani pamatīgi aizkaitināja Lidija – nesen šķirusies trīsdesmit ar astīti gadus veca kolēģe –, kura pa perimetru soļoja apkārt telpai. Turklāt viņa gandrīz vai ik minūti ieskatījās savā rokaspulkstenī. Man bija jāsāk analizēt tabulu ar skaitļiem, ko biju izdrukājusi pirms sava nelielā pārtraukuma, bet kolēģes staigāšana šo uzdevumu padarīja teju neiespējamu.

“Lidija, vai tu speciāli uzvedies tik kaitinoši?” es uzsaucu, kad viņa jau ceturto reizi gāja garām manam galdam.

Kolēģe paskaidroja, ka viņai dzimšanas dienā uzdāvināts fizisko aktivitāšu mērītājs, un nu viņa katru dienu cenšoties noiet desmittūkstoš soļu. Viņai taču vajagot uzlabot fizisko formu tagad, kad viņa “atkal atgrieziesies tirgū”; diez vai es lietotu tādu apzīmējumu, lai aprakstītu mums abām kopīgo neprecētas sievietes statusu. Kad viņa tuvojās man jau piekto reizi, es pajautāju, kāpēc viņa neiet staigāt ārā kā jebkurš normāls cilvēks. Acīmredzot tādēļ, ka viņa to nedrīkstot darīt; vakarā viņai paredzēts aklais randiņš, un viņa negribot uz to ierasties sasvīdusi un noputējusi pēc tādas klīšanas pa ielām. Sesto reizi iedama man garām, viņa ieminējās: izskatoties, ka mani ļoti interesējot šī viņas nodarbe un varbūt es vēlētos piebiedroties. Es atteicos. Septītais aplis, un man bija sajūta, ka es varētu to sievieti nožņaupt. Es izmisīgi alku klusuma un miera, lai varētu koncentrēt visu savu uzmanību uz to, lai veiksmīgi pārdzīvotu šo drausmīgo dienu. Ierosināju, lai viņa pamēģina kāpt augšā

un lejā pa kāpnēm. Tādā veidā viņa varētu divreiz ātrāk tikt vaļā no liekā svara.

“Es sapratu, Sūzan,” viņa atcirta un, mainījusi virzienu, izsoļoja caur virpuļdurvīm. Esmu pārliecināta, ka es nebiju vienīgā, kas tajā brīdī atviegloti uzelpoja.

Bija pēcpusdienas vidus, kad Toms – kurš pavisam noteikti varēja sacensties ar Lidiju par dienas kaitinošākā kolēģa titulu – pielavījās pie mana galda. Es mēģināju izlikties, ka viņu nemanu, bet šķiet, ka viņš bija apņēmis tur stāvēt un gaidīt tik ilgi, kamēr es tomēr atzīšu viņa klātbūtni.

“Es nākamajā mēnesī grasos noorganizēt labdarības pasākumu – apstaigāšu krogus, vācot naudu cēlam mērķim, – un iedomājos, vai tu gribētu mani atbalstīt,” viņš sacīja. “Es tev varētu pa tiešo atsūtīt ziedojumu saiti, jo izskatās, ka tu tuvākajā laikā neplāno iesaļot divdesmit pirmajā gadsimtā.”

“Kādaī labdarības organizācijai tu vāksi ziedojumus?” pajautāju, nomezdamā pildspalvu uz galda.

“Neesmu vēl izlēmis. Vienkārši zinu, ka man savā dzīvē beidzot jāpaveic kaut kas jēdzīgs. Domāju, ka varētu vākt ziedojumus pandām – man ļoti patīk pandas – vai arī vākt naudu, lai apturētu globālo sasīlšanu, jo šobrīd man tas patiešām rūp. Bet patiesībā ir tik daudz labu mērķu, kam ziedot. Ar ko lai sāku?” Viņš savilka seju pārspīlēti skumjā grimasē.

“Dzirdēju, ka Insulta asociācija dara patiešām vērtīgu darbu,” ieminējos. Nezinu, kāpēc, bet man atkal sāka sūrstēt acis.

“Varbūt, bet tas neizklausās diez ko seksīgi. Turklāt, ja pareizi atceros, viens mans čoms pagājušajā gadā jau nodzina bārdū, lai vāktu līdzekļus insulta upuriem. Es gribu atšķirties.”

“Labi, atnāc pie manis, kad būsi izlēmis,” attraucu un pabraucu ar krēslu tālāk prom no viņa.

Pēdējā laikā mūsu birojā visi to vien dara kā vāc naudu cēliem mērķiem. Agrāk tas notika reizi vai divas gadā, bet nu

tā ir nerimstoša ziedo-tam un sponsorē-šo straume: iešana, skriešana, ritenbraukšana, peldēšana, klinšu kāpšana, alpīnisms, pārgājieni, dubļu skrējieni. Saprotiet mani pareizi, es nežēlojos. Es no visas sirds atbalstu, ka cilvēki liek lietā savu enerģiju, lai palīdzētu citiem, ne tikai sev – nu, ja vien neņemam vērā ar šādām aktivitātēm saistīto veselības uzlabošanu un labo iespaidu, kādu mēs radām paši par sevi. Tomēr personiskā mijiedarbība, kas ir neatņemama šādu procesu sastāvdaļa, *jūtami* ietekmē biroja darba produktivitāti. Es nolēmu, ka parunāšu par to ar savu tiešo priekšnieci Trūdiju, lai arī man īsti nebija laika. Jāsaka, būtu bijis daudz labāk, ja nebūtu to darījusi. Viņa izrādījās vēl viens aizkaitinājuma iemesls.

Trūdija sāka darbu mūsu departamentā tajā pašā dienā un tādā pašā līmenī kā es pirms tik daudziem gadiem, ka man jau sen sajucis to skaits. Sākumā viņa par visām varītēm centās mani pierunāt kopā ar viņu iedzert kafiju pusdienu pārtraukumā vai viņu pēc darba, bet drīz vien atskārta, ka veltīgi iznieko laiku. Pa šo laiku Trūdija ir spējusi sasniegt galvu reibinošas komandas vadības virsotnes, turklāt iemanījusies izbau-dīt arī četras grūtniecības un tām sekojošos dzemdību atva-ļinājumus. Šo interlūdiju galaproduktu fotoattēli rotāja viņas galdu, visā krāšņumā atspoguļojot to šķībos priekšējos zobus un vasarraibumiem klātās sejas.

Kamēr Trūdija, atzvēlusies krēslā, iecietīgi smaidīja, es izskaidroju, cik daudz prātīgāk darba efektivitātes ziņā būtu katru mēnesi atvēlēt konkrētu laiku, kurā kolēģi varētu izklāstīt savus labdarības plānus, vienoties ar sponsoriem un savākt reālu naudu. Trūdija, kura, manuprāt, centās pajokot, paziņoja, ka būtu daudz prātīgāk darba efektivitātes ziņā, ja man katru mēnesi būtu noteikts konkrēts laiks, kurā es varētu iesniegt un izklāstīt savus ierosinājumus darba produktivitātes paaugstināšanai. Viņa iesmējās, es ne. Varbūt viņa sajuta manu neapmierinātību, jo uzjautrināto izteiksmi viņas sejā nomainīja raižpilna.

Trūdija pajautāja, vai man nekas nekaišot vai varbūt es vasaras karstumā esot saaukstējusies un tas mani nelabvēlīgi ietekmējot. Kad viņa pastiepa man pretī salvešu kastīti, es atvainojos un izgāju no kabineta.

Seši trīsdesmit. Vienīgā skaņa bija attāla putekļsūcēja dūkšana, kas kļuva arvien skaļāka, tuvojoties nu jau tukšajam birojam, un manā prātā atkal plosījās nevaldāmas domas. Es izslēdzu datoru un ieliku telefonu somā, kad mūsu rumāņu izcelsmes apkopēja Konstanta atgrūda biroja durvis un purpinādama iesoļoja iekšā. Es sagatavojos mūsu ierastajai vārdu apmaiņai.

“Labs vakars, Sūzan. Kā tu šodien jūties?”

“Lieliski,” es meloju. “Un tu?”

“Viss labi, labi. Es vienmēr labi. Tu pēdējā birojā?”

“Kā parasti.”

“Vai, tu čakla strādniece Sūzana tāpat kā es. Ne tā kā citi slinkie slaisti.”

Viņa pienāca pie mana galda un pieliecās tuvāk, lai sazvērienieciski pačukstētu. Es sajutu uz savas auss viņas karsto elpu.

“Tas tur. Viņš met netīrās salvetes uz grīdas. Tās salvetes ir pilnas ar puņķiem. Fui! Un tā tur, tālāk. Viņa nokrauj visu galdu ar netīrajām krūzēm – ar biezu, taukainu lūpu krāsu kārtu virsū. Kāpēc viņa nevar tās aiznest uz virtuvi? Viņai tur puse plaukta ir pilna ar krūzēm. Es agrāk tīrīju viņas galdu, tagad vairs neliekos ne zinis. Neesmu viņas mamma. Lieli bērni.” Viņa izslējās taisna. “Nu ko, Sūzan, tev joprojām nav vīra?” Ja to prasītu kāds cits, es atbildētu, lai nebāž savu degunu, kur nevajag, bet mēs ar Konstantu diendienā risinām šo sarunu, un esmu iemācījusies savu teksta daļu. Es atsmēju, ka nu gan viņa droši vien joko.

“Ļoti saprātīga dāma. Vīrieši! Mēs vergojam, lai nopelnītu naudu, tad pārnākam mājās un turpinām vergot tur. Un ko

viņi dara, kad pabeidz darbu? Saslien kājas gaisā un gaida, kad viņus apkalpos, vai pazūd Dievs zina kur ar visu savu naudu un pārrodas mājās ar tukšām kabatām. Mans vīrs Georgs; viņš izkūpēja kā dūmi gaisā – *puff!* Atstāja mani ar četrām meitām, lai audzinu viņas. Visas nu jau ir precējušās, un visām vīri tik vien kā aizņem mājās vietu. Es strādāju trijos darbos, lai varētu viņām sūtīt naudu. Es viņām mācu, lai paslēpj naudu zem grīdas dēļiem.”

“Viņām ir paveicies ar tādu māti kā tu.” Es steidzos prom, pa ceļam pārbaudīdama, vai man kabatā ir *Oyster* karte, un izslēgdama ventilatoru. Un tad es apstājos, vārdi skanēja kaut kā citādi nekā parasti.

Konstanta plati smaidīja. “Mēs vienādas, tu un es. Mēs zinām, ko gribam no dzīves, un mēs zinām, kā to dabūt. Mums vienalga, ko citi domā. Tu esi labs cilvēks, Sūzan.”

Viņa pienāca pie manis un grasījās man iekniebt vaigā, tad atcerējās, ka es vienmēr izvairos no fiziska kontakta, un devās uz telpas otro galu ieslēgt putekļsūcēju. Izgājusi ārā no biroja un kārtējo reizi sastapusies ar karstumu, kas cēlās no ietves, es nopriecājos, cik veiksmīgi man bija izdevies visu dienu paslēpties aiz vienaldzības maskas par spīti nemitīgajiem kolēģu uzbrukumiem. Nevienam pat prātā nebija ienācis, ka šajā rītā kaut kas bija atgadījies. Bet jāatzīst, ka emociju slēpšana no citiem cilvēkiem man nekad nav sagādājusi grūtības. Jūs vēl redzēsiet: man patiešām piemīt šāds talants.

Pārnākusi mājās, es piezvanīju Edvardam. Bija pavisam savādi sarunāties ar viņu jau otro reizi vienas dienas laikā, turklāt beidzot darīt to tik civilizēti. Apstākļu dēļ bijām spiesti atlikt malā savas milzīgās nesaskaņas un darboties kopā vismaz līdz brīdim, kad bēres būs aiz muguras un būsīm sakārtojuši īpašuma lietas. Brālis man pastāstīja, ka ticies ar bērnu rīkotājiem un

provizoriski vienojies par bērnu norisi nākamajā piektdienā. Kremācija, viņš paskaidroja. Man nebija iebildumu. Man nav skaidrs, kāpēc lai kāds vēlētu savam ģimenes loceklim pūt izmirkušā zemē vai alktu svētvietas, it kā mirušā dvēsele tā nu tur tupēs uz kapakmens stūra un gaidīs, kad kāds ieradīsies to apciemot vai vienkārši papļāpāt. Tāpēc viss kārtībā, par šo mēs abi bijām vienisprātis.

“Neceru, ka viņa ir atstājusi testamentu,” es turpināju. “Viņa par to nekad netika pat ieminējusies. Mums vienkārši būs jāsadala ieņēmumi no mājas pārdošanas un viņas nelielie ietaupījumi. Ar to tikšu galā es.”

Pauze. “Patiesībā viņa uzrakstīja testamentu, Sūza. Pirms vairākām nedēļām. Viņa bija noklausījusies kaut kādu radioprogrammu par to, ka ikvienam cilvēkam jāraksta testaments. Es gan viņai teicu, ka diez vai viņai to vajag, bet tu taču zini, kāda viņa bija.” Atceros, ka brāļa balsī ieskanējās aizsardzības nots, vai varbūt man vienkārši izlikās?

“Tiešām? Man viņa neko tādu neminēja.”

Edwards jau bija sazinājies ar advokātu, lai informētu viņu par mātes nāvi, kas, pēc manām domām, liecināja par vērā ņemamu praktiskumu mana brāļa uzvedībā, jo parasti viņa organizatora prasmes nesniedzās tālāk par likmes izdarīšanu vai picas pasūtīšanu.

“Viņš teica, ka atradišot testamentu un tad sazināšoties ar mums. Es atstāju to visu viņa ziņā. Es neko par šīm lietām nezinu.”

Zināju, ka nākamajā nedēļā būšu pamatīgi iekrauta darbos, tāpēc man nācās, pretēji manai pārlicībai, paļauties uz Edvardu. Devu viņam precīzus norādījumus par nāves fakta reģistrēšanu, iepazīstināju viņu ar bērnu ceremonijai piemērotu norises vietu sarakstu un ieteicu ielūkoties mātes piezīmju grāmatiņā, lai saprastu, kuri draugi būtu jāauzaicina uz izvadīšanas

ceremoniju. Viņš nosprauslājās, kad es pajautāju, vai viņš spēs to izdarīt.

Kad beidzu runāt ar Edvardu, pulkstenis rādīja deviņi. Es visu dienu neko nebiju ēdusi, izņemot divus *Rich Tea* cepumus brokastīs, un man reiba galva. Pagatavoju nelielu rīsu porciju un apsēdos virtuvē pie galda, lai aizgaiņātu arvien pieaugošo nelabuma sajūtu. Franču logi uz pagalmu bija vaļā, un pa tiem iekšā plūda jaundzimušā brēcieni no augšstāva dzīvokļa un atkritumu tvertņu smaka no blakusdzīvokļa. Man jāpaskaidro, ka dzīvoju dzīvoklī – pārbūvētas Viktorijas laikmeta rindu mājas pirmajā stāvā – Dienvidlondonā. Es to irēju līdz brīdim, kad īpašnieks nolēma to pārdot, un es no savas trūcīgās civildienesta ierēdņa aldzīņas biju sakrājusi pietiekami pirmajai iemaksai. Tā nu es tagad esmu nekustamā īpašuma īpašniece vai, kas vēl svarīgāk, milzīgas hipotēkas turētāja.

Kamēr sakopuju spēku pacelt dakšiņu līdz mutei, skatījos uz kaimiņu kaķi Vinstonu, brangu, rudu runci, kurš, sēdēdams uz terakotas bruģa flīzēm manā pagalmā, rūpīgi apkopa savu kažoku. Parasti man kaķi diez ko nepatīk. Man nepatīk, ka viņi paslēpjas zem stāvošām automašīnām vai cenšas izspraukties starp margām, kad jūs draudzīgi mēģināt ar tiem aprunāties. Taču Vinstons ir izņēmums. Viņš nebēg, kad tuvojas cilvēks, un pacieš glāstīšanu un mīlošanu līdz brīdim, kad nolemj, ka nu jau pietiek, tad nožāvājas, izstaipās un cienīgi dodas prom savās ikdienas gaitās. Viņš nebaidās ne no viena un līdz ar to neizjūt vajadzību censties kādam izpatikt. Viņš man atgādina Kiplinga Kaķi, kurš staigāja, kur pašam patīk, no maniem iemīļotākajiem bērniības stāstiem. Es atceros tēvu viņa dzīves skaidrākajos brīžos, sevi sēžam tēvam klēpī, kamēr viņš man lasa priekšā “Blēņu stāstus maziem bērniem” no grāmatiņas apdriskātos vākos. Vērojot Vinstonu, es iedomājos, diez kur tā grāmata tagad atrodas. Droši vien kādā senaizmirstā kastē

ģimenes mājas bēniņos, un tas man lika atcerēties arī par visiem darbiem, kas jāpaveic pirms mājas pārdošanas. Šī doma manā pašreizējā stāvoklī kļuva par dominējošo.

Kad pēc pāris dienām zvanīju Edvardam, lai pārbaudītu, kā viņam sokas ar manis sagatavotā darbu saraksta īstenošanu, signāli skanēja neierasti ilgi. Es jau grasījos pārtraukt izsaukumu, kad balss, kura noteikti nepiederēja Edvardam, nomurmināja: “H’lo?” Mirkli vilcinājos un atvainojos, ka esmu piezvanījusi nepareizam numuram, bet piepeši atcerējos, ka izmantoju ātro zvanu funkciju, lai zvanītu uz mātes telefona numuru. Es zvanīju vēlreiz. Un jau atkal izdzirdēju to pašu nevērīgo sveicienu.

“Es pirms mirkļa jums zvanīju. Vai esmu sazvanījusi Grīnu mājsaimniecību? Patrīcijas Grīnas – nelaiķes Patrīcijas Grīnas – un viņas dēla Edvarda mājas?”

“Jā, tieši tā.”

“Šeit zvana Edvarda māsa Sūzana. Es gribētu steidzami runāt ar savu brāli.”

“Ak, Sūzana. Jā, pareizi. Es paskatīšos, kur viņš ir.”

Kaut kāda murmināšana, tad atskanēja nedabiski priecīgs sauciens: “Sveika, Sūza! Kā tev iet?”

“Edvard, kas ir tas vīrietis, un kāpēc viņš atbild uz manas mātes telefona numuru?”

“Vai, tas ir tikai Robs. Es viņam atļāvu pāris nedēļu padzīvot mūsu mājā, kamēr viņš tiek ar sevi skaidrībā. Viņš ir tikko atgriezies no ceļojuma. Viņš ir lielisks.”

“Man vienalga, cik lielisks viņš ir. Es negribu, ka mūsu mātes mājā apmetas svešinieki. Pasaki, ka viņam jādodas prom. Viņa vēl tikai pirms piecām minūtēm ir nomirusi, un māja ir pilna ar viņas dārglietām.”

“Paklau, Sūza...”

“*Sūzana.*”

“Klau, es pazīstu Robu kopš koledžas laikiem. Tu pati pirms daudziem gadiem esi viņu pāris reižu satikusi. Šobrīd viņam ir vajadzīga neliela palīdzība. Viņš palīdzēja man, kad piedzīvoju grūtus laikus, un tagad es palīdzu viņam. Es negrastos izmest viņu uz ielas – viņam nav kur iet.” Mana brāļa lojalitāte pret pudeles brāļiem ir patiešām aizkustinoša.

Es nolēmu turpināt apspriest šo jautājumu personiskā vizītē Birmingemā; man nevajadzēs pārāk ilgu laiku, lai šo izcilo Robu izmestu atpakaļ uz ielas. To izlēmusi, es pievērsos daudz būtiskākajiem bērnu organizēšanas jautājumiem. Edvards paziņoja, ka es noteikti priecāšoties dzirdēt, ka bērnu mielasts ir noorganizēts; viņš noirējis privāto telpu krogā “Buļļa galva”.

“Ja gribam, mēs varam ņemt līdzī pašī savu cienastu un maksāt aiz bāra letes,” viņš lepnā balsī stāstīja.

Es paskaidroju, ka tas ir pilnīgi nepieņemami, viņam nekavējoties jāatceļ rezervācija. “Mamma bija pārliecināta atturībniece. Viņa būtu šausmās, iedomājoties vien, ka viņas bērnu mielasts notiek krogā.”

“Muļķības! Viņa nebija nekāda atturībniece. Viņai tīri labi patika šad tad ieraut kādu glāzi šerija vai puspinti šendija. Un viņa noteikti gribētu, lai cilvēki izklaidējas, ko viņi arī darīs “Buļļa galvā”. Viņa nebūtu gribējusi porcelāna tējas tases un pieklājīgas sarunas pie bērnu galda.”

“*Tieši to* viņa būtu gribējusi. Viņa bija tāds cilvēks. Viņa nebija sieviete – alus-kausu-un-pekas-gaisā.”

“Nu, tā nu tas būs, Sūza, un visi labi pavadīs laiku, un atcerēsies dažādus smieklīgus atgadījumus no mammas dzīves, un, ja gribēs, arī piedziersies. Un, ja tev tas nepatīk, varēsi tīties prom.”

2

Izvēlēties vispiemērotāko apģērbu konkrētam gadījumam ir pavisam vienkārši. Pirmkārt, jāpazīst sevi. Esmu maza auguma un stūrainā, tādēļ vislabāk izskatos akurātās, piegulošās drēbēs. Otrkārt, iegādājoties jaunu apģērbu, jāraugās, lai ikviena lieta, ko pārkat, būtu saderīga ar kādu citu jums piederošu apģērba gabalu. Es to panāku, izvēlēdamās vienīgi pelnu pelēkas vai melnas drānas, tas ir, krāsās, kuras kontrastē ar maniem gaišajiem matiem. Visbeidzot, šad tad jāieskatās stila ieteikumos avīžu slejās. Es neesmu pret savu pirkumu pielāgošanu stila aktualitātēm, ja tām ir jēga. Jūs, protams, varat to uztvert kā lieku laika izšķiešanu, kas nav nevienas nopietnas sievietes cieņīga nodarbe. Taču, lai man nebūtu lieki jāuztraucas par savu izskatu un es vienmēr varētu būt ģērbusies atbilstoši situācijai un glīti, es sev esmu izstrādājusi šo vienkāršo *modus operandi*. Un, protams, šo organizatorisko tehniku pielietošana arī citos ikdienas dzīves aspektos, kā es to cenšos darīt, ievērojami samazina neparedzētu apstākļu iespējamību.

Es izklāju uz gultas ar priekšpusi uz leju vienkāršu, melnu, taisna piegriezuma kleitu, uzliku uz tās A4 formāta zīdpapīru un uzmanīgi salocīju kleitu ap to. Iesaiņoju kleitu vēl vienā zīdpapīra loksnē un ievietoju to savas ceļasomas pašā apakšā.

Tad to pašu paveicu ar melnu kašmira jaku. Es sabāzu zīdpapīru melnu lakādas augstpapēžu laiviņu purngalos, katru laiviņu ieliku atsevišķā kurpju maisiņā un ievietoju tās ceļasomas galos. Laika prognoze solīja, ka Birmingemā nākamajās divās dienās būs sauss un silts laiks, taču, tā kā man nekad nepatīk pašauties uz veiksmi vien, es atkārtāju locīšanas operāciju ar vieglu pelēkas krāsas treci un ievietoju to somā starp kurpēm. Pēc tam kad biju savai līdzņemamajai garderobei pievienojusi arī melnu lina blūzi, pelnu pelēku T kreklu un plānu, pelēku kokvilnas svīteri, es sarullēju apakšveļu un ar to aizpildīju vēl pēdējās tukšās vietas ceļasomā.

Brīdī, kad slēdzu ciet ārdurvis un jau pagriezos, lai ripinātu savu ceļasomu uz Klephemas Ziemeļu metrostaciju, pastnieks man sniedza pretī pasta sūtījumu kaudzīti, galvenokārt katalogus no veikaliem – nemaz neatcerējos, ka būtu kādreiz tos apmeklējusi, – un aicinājumus mainīt interneta nodrošinātāju kompāniju. Lielāko daļu no kaudzes gan es tūlīt iestūķēju pastkastītē, lai atpakaļceļā izņemtu un nodotu pārstrādei, un paturēju vien divas vēstules. Kad pusstundu vēlāk metrovilciens palēnināja gaitu un beidzot, tikko pabraucis garām Lesteras stacijai, apstājās pavisam, man nebija ne mazāko šaubu, ka tas jau pavisam drīz atsāks kustību. Ar vairākās kārtās salocītu salveti es nosusināju pieri, tad atpogāju vienu no melnās kokvilnas kleitiņas augšējām pogām. Es pacēlu uz augšu matus, lai tie neskartos pie kakla, bet gaiss vagonā bija pārāk sastāvējies, lai sniegtu jēlcādu atvērinošu efektu. Mana elpa, kad caur muti izelpoju, mazliet atgādināja matu žāvētāja pūsto gaisa plūsmu. Patiesībā šādos apstākļos nedrīkstētu pāravadāt pat dzīvniekus, kur nu vēl cilvēkus.

“Atvainojamies par kavēšanos maršrutā,” skaļruņos iečērskstējās mašīnista balss. *“Paziņošu par turpmāko, tiklīdz būs vairāk informācijas.”*

Pārlaižot skatienu apkārt, man acumirkli radās iespaids, ka līdz ar mums vagonā iestrēdzis vesels tauriņu bars. Daudzi pasažieri izmantoja vilciena biļetes kā vēdekļus, lai atvēsinātos, lai gan tas vairāk šķita simbolisks žests, nevis praktiska rīcība.

Biju priecīga, ka man izdevies iegūt sēdvietu, kad mēs tikko iekāpām vilcienā, pretēji tiem vairāk nekā pusei pārējo pasažieru, kuri drūzmējās pie vagona durvīm. Es pamanīju savu atspulgu aptumšotā pretējās vagona puses loga stiklā. Manas pēdējā laika apetītes problēmas bija darījušas savu: es izskatījos nāvīgi bāla; vaigukauli bija izspiedušies, un acis bija iekritušas. Ja tuvākajā laikā neatgriezīsies ēstgriba, no manis paliks vien skelets. Vai tas maz ir normāli manā stāvoklī? Es sēdēju un prātoju.

Laiks plūda lēni kā lava, un temperatūra turpināja pieaugt. Cilvēki savās vietās trinās, grozījās, centās iekārtoties, vilka pēdas ārā no sandalēm. Man ienāca prātā: cik pazemojoši būtu šādā situācijā sākt vemt, un šī doma vien pastiprināja nelabuma vilni, kas mani jau labu brīdi turēja savā varā.

“Tālrunim nav signāla, kā parasti,” noelsās cīkstoņa tipa vīrietis man blakus, pa kura kailajiem stilbiem sviedru tērcītes naski tecēja lejup, līdz ieplūda viņa vaļējos apavos. Viņš bezjēdzīgi bakstīja sava mobilā tālruņa ekrānu, čukstus murminādam, ka ātrāk būtu bijis aiziet kājām.

“Vēlreiz atvainojamies par aizkavēšanos,” atskanēja jauns paziņojums. *“Saglabājiet mieru, un es jūs iepazīstināšu ar jaunāko informāciju, tiklīdz varēšu.”*

Divas vecas, sirmas sievietes man pretī sēdēja, iekrampējušās klēpī ielikto somu rokturos; pirkstu kauliņi saspringumā bija jau gluži balti.

“Nav ne mazāko cerību, ka mēs paspēsim laikā.”

“Var gadīties, ka mēs vispār nepaspēsim.”

“Par ko tu runā?”

“Ikviens šeit domā par to pašu. Lielajās pilsētās mūsdienās notiek tik daudz briesmu lietu. Tas varētu būt teroristu uzbrukums. Tāpēc viņi mums neko nesaka; viņi negrib, ka krītam panikā. Varbūt ir atrasts kāds aizdomīgs sainis vai kāds ir brīdinājis, ka vilcienā brauc pašnāvnieks terorists.”

“Apžēliņ, Džena, nerunā tā!” Otrās sievietes plauksta aizšāvās priekšā mutei.

Es parasti necenšos sākt sarunu ar svešiniekiem, īpaši jau ne sabiedriskajā transportā, taču es kā savu pienākumu izjūtu nepieciešamību palīdzēt vienmēr, kad vien varu to izdarīt, pat ja man pašai tas ir apgrūtināts. Es noliecos uz priekšu.

“Atvainojiet, bet es nejauši dzirdēju jūsu sarunu. Es dzīvoju Londonā, un šādi gadās diezgan bieži. Parasti gan ne tik ilgu laiku, bet es varu apgalvot, ka pagaidām nav pilnīgi nekāda pamata satraukumam.”

“Kā jūs to varat tik droši zināt?” nolemtības piekritēja atcirta. “Jūs to nevarat. Jūs nezināt neko vairāk kā mēs. Es vienkārši gribu tikt ārā no šī vagona *tūlīt un tagad*.”

Es bieži prātoju, kāpēc gan es to daru.

“Vēlreiz atvainojamies par ilgo kavēšanos, kura saskaņā ar saņemto informāciju notikusi, jo netālu no Totenhemkortaudas metrostacijas salūzis iepriekšējais vilciena sastāvs. Inženieri ir ieradušies notikuma vietā, un mēs ceram, ka jau pavisam drīz vilciens atkal uzsāks kustību.”

Šķita, ka šis paziņojums pāršķeļ un iznīcina vagonā valdošo iecietības atmosfēru, un visi sāka runāt reizē.

“Man jāpaspēj uz vilcienu, kurš pēc piecpadsmit minūtēm atiet no Jūstonas stacijas.”

“Man Britu muzejā jātiekas ar ārzemju studentu grupu.”

“Es nokavēšu filmas sākumu, ja vilciens tūlīt pat nesāks kustēties.”

“Man drīz sāksies klaustrofobijas lēkme.”

“Man vajag uz tualeti.”

Es būtu varējusi pateikt: “Mana māte ir mirusi, rīt viņai būs bēres, es vairs nezinu, cik nakšu neesmu gulējusi, un es gribu vemt.” Es, protams, neko nepateicu; neesmu cilvēks, kurš uzprasās uz līdzjūtību.

“Vai zināt, ka viņiem pagājušajā mēnesī nācās evakuēt viena metrovilciena pasažierus?” ierunājās man pretī sēdošā melnādainā sieviete, nolaizdama klēpī žurnālu. “Tas vairākas stundas bija iestrēdzis starp stacijām tāpat kā šis. Visiem pasažieriem bija jākāpj ārā pa mašīnista durvīm un jūdzēm tālu jāslāj pa sliedēm gandrīz pilnīgā tumsā. Izskatās, ka mums būs tāpat.”

Vagonu pāršalca vispārējas neapmierinātības vilnis, kura laikā mūsu vagona daļā nesteidzīgi iesoļoja kalsns vīrietis kargo tipa šortos, ap vidukli apsējis novilkto kreklu. Viņš turēja rokā mobilo telefonu, ar kuru mūs visus filmēja.

“Ko tu domā par šo kavēšanos, draugs?” viņš vērsās pie man blakus sēdošā kultūrista, ar telefona kameru pietuvinādams vīrieša seju. Atbildes vietā vīrietis pacēla augstāk avīzi un aizsedza ar to savu seju.

Es biju izvēlēta par nākamo mērķi. “Ko *jūs* domājat par kavēšanos, kundze?”

“Vai *jūs* filmējat?”

“Jā, protams. Ja izrādīsies, ka šis ir nopietns incidents, varēšu pārdot uzfilmēto materiālu televīzijai vai avīzēm. Pat ja šis būs neliels incidents, varbūt kādu šāds materiāls tomēr ieinteresēs. Ja ne, vienkārši ielikšu *YouTube*. Kundzīt, *jūs* varēsiet pati sevi skatīt uz ekrāna.”

“Izslēdziet to kameru, lūdzu. Man nav ne mazākās vēlēšanās būt redzamai ziņās vai *YouTube*.”

“Tieši tā,” blakus sēdošā sieviete ierunājās. “Es arī negribu būt televīzijā. Neesmu sakārtojusi matus.” Visi apkārtējie sāka piekrītoši māt ar galvu.

“Paklau, dēls,” ierunājās arī kultūrists. “Es tev ļoti pieklājīgi, bet uzstājīgi lūdzu pārtraukt filmēšanu. *Pronto*.”

“Vai arī? Vai piespiedīsi mani?”

“Ja gribi novest mani tik tālu, jā, piespiedišu.”

“Pagaidiet,” es iesaucos, ar milzu piespiešanos saņēmusi dūšu. “Esmu pārliecināta, ka tas nebūs nepieciešams. Ja vien šim jaunajam cilvēkam piemīt kaut nedaudz veselā saprāta, viņš pārtrauks filmēt, pirms iekuļas pamatīgās nepatīkšanās. Es vienkāršu gribu jums atgādināt,” es pagriezos pret kalsno puisi, “ka šis ir likumā noteikto tiesību uz privāto dzīvi pārkāpums. Mēs neesam devuši savu piekrišanu filmēšanai. Mēs jūs varam iesūdzēt tiesā par Cilvēktiesību akta pārkāpšanu. Vai esat pārliecināts, ka varēsiet atļauties izmaksāt mums visiem kompensācijas?” Pilnīgas muļķības, protams.

“Tā nevar būt,” viņš iebilda, taču nu jau vairs neizskatījās tik pārliecināts par sevi. “Kā tad ar visiem tiem cilvēkiem, kurus mēs redzam ziņu raidījumos, reportāžās no karadarbības zonām un tamlīdzīgi?”

“Jā, bet tie ieraksti, kurus redzat ziņu raidījumos, ir veikti publiskā telpā. Mēs visi šeit atrodamies privātpersonu statusā. Likuma izpratnē tās ir divas pilnīgi atšķirīgas lietas.”

Viņš svārstījās, kaut ko klusi murmināja sev zem deguna, tad izslēdza telefonu un ielika to šortu kabatā. Un aizslāja atpakaļ cauri vagonam. Apbrīnojami, cik viegli cilvēkus var nobiedēt, tikai ieminoties par likumu. Pārējie pasažieri izskatījās atviegloti, taču šis incidents nemaz nebija uzlabojis manu omu un sajūtas. Es parakņājos somiņā un atradu kāda lielveikala iepirkumu maisiņu, kurš būtu mana vienīgā iespēja, ja man vairs ilgāk neizdotos noturēties un nevēmt. Es noliecu galvu un centos atslēgties no neprātīgās čalošanas, kas ieskāva mani no visām pusēm.

Piepeši iedūcās dzinējs, iečīkstējās sliedes, notrīcēja vagoni, un vilciens lēnām sāka kustēties. Atskanēja aplāpētas gaviļas un aplausi. Jau pēc dažām minūtēm mēs sasniedzām Totenhemkortroudas staciju, kur vagoni mazliet iztukšojās, un nepagāja

necik ilgs laiks, kad arī es ierados Jūstonā. Protams, biju nokavējusi vilcienu uz Birmingemu, un pēc nelielas vārdu pārmaiņas biļešu kasē, kam man patiesībā nemaz nepietika spēka, neatlika nekas cits kā nopirkt biļeti uz nākamo vilcienu, kura atiešana bija paredzēta pēc nepilnas stundas. Dzelzceļa kompānijai vēl nāksies mani uzklausīt.

Tā nu es un pārējie pasažieri drūzmējāties elektroniskā informācijas tablo priekšā un kā dzinējsuņi krūmu aizsegā gaidījām, kad uz tā parādīsies paziņojums “sākusies iekāpšana vilcienā” un būs redzams perona numurs. Man šķiet apkaunojoši auļot uz vilcienu, lai paspētu iekarot sēdvietu, bet, tā kā es nebiju iepriekš rezervējusi vietu, nācās traukties uz priekšu pa peronu, garām gandrīz tukšajiem pirmās klases vagoniem. Tikusi vilcienā, es aizsulusies un nosvīdusi iekārtojos vietā pie loga ar skatu braukšanas virzienā un noliku žaketi un rokassomiņu blakus, lai nodrošinātos pret jebkādu nevēlamu fizisku kontaktu ar pārējiem pasažieriem. Šis triks darbojās līdz Miltonai Keinsai, kur par manu ceļabiedreni kļuva apaļīga, jauna sieviete pelēkās treniņbiksēs un apspilētā, sārtā T kreklā. Viņas trikotāžas auduma biksēs iespīlētās ciskas ievēlās manā sēdvietā, un katru reizi, kad vilciens sašūpojās – un tas notika patiešām bieži –, viņas kuplās miesas spiedās man virsū. Cik vien varēju, es savukārt spiedos tuvāk pie loga.

Apcerēdama *Grand Union* kanāla virzību, dažreiz aizklizdama domās no tā prom, bet jau nākamajā brīdī steigšus atgriezdamās, atcerējos par abām vēstulēm. Es pacēlu somu no grīdas un izņēmu no tās vēstules. Redzēju, ka fonts abu vēstuļu adrešu lodziņos ir vienāds; viena vēstule bija apzīmogota otrdienā, otra – trešdienā. Vecāko sūtījumu atvēru pirmo. Vēstule bija no advokātu biroja, par kuru Edvards bija pa telefonu ieminējies. Rakstītājs, kāds Hovards Brinkvērta kungs, izteica man līdzjūtību sakarā ar mātes zaudējumu. Viņš apgalvoja, ka

mūsu māte viņu iecēlusi par gribas pārstāvi attiecībā uz savu īpašumu, ka viņš ir iecerējis veikt mātes aktīvu apzināšanu un pieteikt testamenta izpildi un ka jau pavisam drīz viņš mums darīs zināmu mātes pēdējo gribu. Biju ļoti pārsteigta, ka māte izvēlējusies iecelt advokātu par savas gribas izpildītāju; es pati bez mazākās piepūles būtu tikusi galā ar šo uzdevumu. Ieliku pirmo vēstuli atpakaļ aploksnē un pievērsos otrajai. Pēc parastā ievada Brinkvērtā kungs ķērās pie lietas:

Saskaņā ar testamenta nosacījumiem Jūsu nelaiķe māte ir atstājusi ģimenes māju (Blektornroudā 22) mūža lietošanā Jūsu brālim Edvardam Grīna kungam. Tas nozīmē, ka Grīna kungam ir tiesības dzīvot mājā, cik ilgi viņš vēlas. Māja var tikt pārdota, un ieņēmumi no tās pārdošanas sadalīti līdzīgi starp jums abiem tikai pēc tam, kad viņš būs ēku atbrīvojis, vai arī pēc viņa nāves.

Pārējais mātes īpašums, kas sastāv no kontiem bankā, mēbelēm un personiskajām mantām, ir jāsadala līdzīgās daļās starp Grīna kungu un Jums.

Es izdzirdēju pati sevi skaļā balsī iesaucamies: “Dieva dēļ, mammu, ko tas nozīmē?” Tuklā sievietē palika vienaldzīgi sēžam, ar austiņām aizbāztām ausīm, bet vairāki citi pasažieri sakustējās savās vietās un sāka ieinteresēti skatīties, vai briest kāda izklaide. Neredzēdami potenciāla strīda vai kautiņa iespējas, viņi vīlušies atgriezās katrs pie savas nodarbes. Es rūpīgi ievietoju vēstuli atpakaļ aploksnē, pārlocīju abas aplokšnes uz pusēm, tad vēlreiz uz pusēm, tad, cik vien cieši varēju, salocīju abas kopā. Iemetu vēstules somas apakšā un nometu somu zemē pie kājām. Kā, pie joda, mātei varēja ienākt prātā ļaut Edvardam paturēt māju, cik vien ilgi viņš to vēlējās? Tas bija kaut kas *neiedomājams*, tā nevarētu būt bijusi viņas pašas ideja.

Mana blakussēdētāja bija atvērusi siera un sīpolu čipsu paku, un man to briesmīgā smaka sajaukumā ar ķīmisko tīrīšanas līdzekļu dvaku, kas ieplūda vagonā no netālu esošās tualetes, sāka kļūt nepanesama. Es iedzēru malku no ūdens pudeles un mēģināju sakārtot savas domas. Varbūt mātes prāta stāvoklis pēc pirmajiem diviem insultiem bija sliktāks, nekā es biju iedomājusies. Vai varbūt tas bija pasliktinājies kopš pēdējās reizes, kad es ar viņu satikos, un mūsu telefona sarunu laikā viņai kaut kā bija izdevies notēlot prāta skaidrību. Tādējādi Edvards varēja izdarīt spiedienu uz viņu, un viņa, iespējams, bija viegli ietekmējama. Man bija jārikojas ātri, ja negribēju, lai man uz nenoteiktu laiku tiek atņemts mans likumīgais un tagad tik ļoti nepieciešamais mantojums.